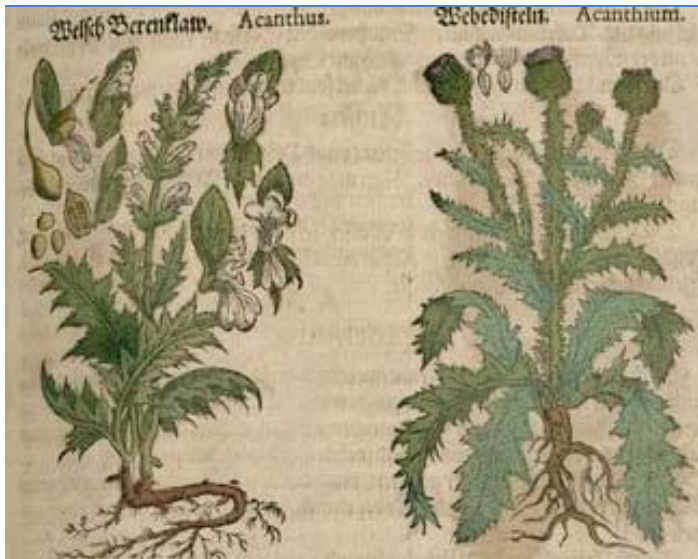

Matthiola; Kreutterbuch, 1586, Vom Welschen Berenklaw

Vom Welschen Berenklaw. Cap. XVI. (A)

Gestallt.

Welsch Berenklaw hat schwartze, feyste Bletter, die sind breiter unnd länger dann der Lattich, zerkerfft mit weisser Senff.. sein Stengel ist zweyer Elen hoch, Fingers dick, glatt, zu ôberst mit kleinen Blätlin ordentlich besetzt, darzwischen sind kleine stachlechte Hûlsen, daraus schlieffen weisse Blûmlen, wann die abfallen, gibts langlechten gelbfarben Samen, in der grösse einer Welschen Erbs. Die Wurtzel ist rotfarb, lang, schmutzig, zâhe, und kleberich. Etliche Teutschen meynen, dieser Berenklaw, im Latein Acanthus, sey nichts anders, dann das Spondylium, von dem wir folgendts sagen wôllen. Aber sie klopfen nicht an der rechten Thûr, dann das Spondylium ist dem Acantho so viel âhnlich, als die Eychen einem Birnbaum. ≠Dieses gantze gewächs hat ein zâhen Safft, daraus etliche ein Gummi zurichten, welchs dem Tragacantho nicht ungleich ist. Umb Bononien in Welschlandt findet man ein stachlichte art dieses Acanthi von sich selbst wachsen, die sich mit dem Acantho sylvestri nicht ubel vergleicht, welche auch an etlichen orten am Meer gefunden wirdt.≠

Stell.

Welsch Berenklaw wechst in Gärten, steinigen

Van Italiaanse berenklauw. Kapittel XVI.
(**Acanthus spinosus, Onopordum acanthium**)

Gestalte.

Italiaanse berenklauw heeft zwarte, vette bladeren, die zijn breder en langer dan de sla, gekerfd met witte vlekken. Zijn stengel is twee ellenbogen hoog, vingers dik, glad, aan het bovenste met kleine blaadjes ordelijk bezet, daartussen zijn kleine stekelachtige hulzen, daaruit sluipen witte bloempjes, wanneer die afvallen geeft langachtige geelkleurige zaden in de grootte een Italiaanse erwt. De wortel is roodkleurig, lang, smerig, taai en kleverachtig. Ettelijke Duitsers menen deze berenklauw, in Latijn Acanthus, is niets anders dan dat Spondylium van die we vervolgens zeggen willen. Echter ze kloppen niet aan de rechte deur, dan dat Spondylium is de Acanthus zoveel gelijk als de eik een perenboom.

*Dit ganse gewas heeft een taai sap daaruit ettelijke een gom bereiden welke de Tragacanthus niet ongelijk is.

Om Bologna in Italië vindt men een stekelige vorm van deze Acanthus van zichzelf groeien die zich met de Acanthus sylvestris niet slecht vergelijkt welke ook aan ettelijken oorden aan zee gevonden wordt.*

und feuchten orten.

≠Bey `mompelier, da die Oelbaum gärten seyn, wechset es von jm selber, da es die Apotecker zu den Cristirn holen.≠

Natur, Krafft, und Wirckung.

Die Bletter der Berenklaw zertheilen und verzehren. Die Wurtzeln aber sind (Pp iij) [470] (C) einer subtilen Substantz, daraus leicht ist abzunemen, dasz sie zu wârmern und trûcknen geneigt sind.

In Leib.

Die Wurtzeln in Wasser gesotten, und getruncken, treiben den Harn, und stellen den Stulgang. Bekommen auch treffenlich wol den Schwindtsûchtigen, und gebrochnen, mit der Speisz gekocht, und fûrnemlich mit Gersten. ±Disz Kraut, wo man es haben kan, dienet sonderlich wol zu den weich Cristirn.≠

aussen.

Die Wurtzel zerstoßen, oder gesotten, unnd Pflastersweise ubergelegt, heylet die verruckte Glieder, und den Brandt. Man mag auch solche Artzney im Podagra überschlagen. Die Bletter mit Gerstenmehl in Wasser gekocht, darnach das Wasser abgegossen, und Schweinenschmaltz zu dem Kraut unnd Mehl gethan, solch Pflaster uber gelegt, zeitigt und erweicht die geschwûlste.

Acanthium.

Auch findet man ein ander Kraut, welchs abmahlung wir allhie darstellen, Dioscorides nennet es Acanthium, ist anzusehen wie die weisse Bergdistel, mit spitzigen Bletter, die sind gleich wie mit Spinnenwebengespûnst uberzogen, dasselbig gewûppe sammlet man, das leszt sich spinnen und weben gleich wie Seiden.

Die Wurtzel unnd Bletter gesotten, unnd darvon getruncken, dienen wider den Krampff, darvon der Halsz zusammen oder einsich, und das Haupt hindersich gespannt wirdt.

Welsch Berenklaw heist Griechisch unnd Lateinisch Acanthus.≠Item, Pæderos und Melamphyllos Galeno.≠ Welsch Acantho, oder Branca ursina. Spanisch Yerva giguante. Behmisch Akant.

Plaats.

Italiaanse berenklauw groeit in hoven, stenige en vochtige oorden.

Bij * Montpellier, daar de olijfbomen hoven zijn, groeit het van zichzelf daar de apothekers het klyasma's halen.*

Natuur, kracht en werking.

De bladeren der berenklauw verdelen en verteren. De wortels echter zijn (Pp iij) [470] een subtile substantie daaruit licht is af te nemen dat ze tot warmte en droogte geneigd zijn.

In lijf.

De wortels in water gekookt en gedronken drijven de plas en stelpen de stoelgang. Bekomen ook voortreffelijk goed de duizelige en gebrokene, met de spijs gekookt en voornamelijk met gerst.

Dit kruid, waar men het hebben kan dient vooral goed tot de weke klyasma's.

Van buiten.

De wortel gestoten of gekookt en pleistervormig opgelegd heelt de verrekte leden, en de brand. Men mag ook zulke artsenij in podagra overslaan.

De bladeren met gerstemeel in water gekookt, daarna dat water afgegoten en zwijnenvet tot het kruid en meel gedaan, zulke pleister overgelegd rijpt en weekt de zwellingen.

Acanthium.

Ook vindt men een ander kruid welke tekening we alhier stellen, Dioscorides noemt het Acanthium, is aan te zien zoals de witte bergdistel met spitse bladeren, die zijn gelijk zoals met spinnenwebben spinsel overtrokken, datzelfde web verzamelt men, dat laat zich spinnen en weven gelijk zoals zijde.

De wortel en bladeren gekookt en daarvan gedronken dienen tegen de kramp, daarvan de hals tezamen of inzakt en dat hoofd achterover gespannen wordt.

Italiaans berenklauw heet Grieks en Latijns Acanthus.*Item, Pæderos en Melamphyllos Galeno.* Italiaans Acantho of Branca ursina.

	Spaans Yerva giguante. Tsjechisch Akant.
--	--

Zie verder: <http://volkoomenoudeherbariaenmedisch.nl> en : <http://www.volkoomen.nl/>